

Darasiza norĩ **Darasiza norĩ ma, Paru te te** **ĩrob'ui'érézé** **Ĩbaihâ wasu'uzé**

Zezusi hã hãwa u apã ĩmorĩzéb u hã, zudezu norĩ si ma tô ĩsimirowasu'u na te te 're saze za'ra. Ta norĩ si te uburé sihãiwata nhihãri ré 're hãimana za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã Abra'ãhã ma, te te ĩpisutuzéb zarina. Zezusi hã hãwa u apã morĩ za'u si, ma tô ĩwasu'uwẽ hã datẽme ropé, zudezu'õ norĩ u hã, ĩsihãiwata nhihãri'õ norĩ u hã.

Ni'wam norĩ hã zudezu norĩ hã Darasiza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã ma tô Paru hã zudezu'õ norĩ ma wasu'u za'ra, ĩsimiroti na te te ãma ĩ'uwaimrami õ na hã. Ta norĩ hã ma tô ãne hã dama roti za'ra: 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te ãma ĩrob'ui'éré zama te za da te 're 'madã'ã pese za'ra, te te 're da'awësãmri mono da. Taha da, te za duré 're dasihãiwata nhihãri za'ra. ãne na roti hã Paru hã ma tô siwi wẽ'õ pese. Zezusi hã wazada dã'ã wa, duré taha zarina wawasédé hã te te wama 're apari mono wa, dasihãiwata nhihãrizé hã marĩ dai õ di. Zezusihi wapru na si te za te te 're da'a'upsõ, dawasété wi. ãne wa, ma tô Paru hã tãma rob'ui'éré za'ra, Darasiza norĩ ma hã, aimawi hã te te 're 'manharĩ za'ra mono tõ da, Zezusihi si te te sina 're umnhasi pese za'ra mono da, taha zarina si 'Re ĩhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani hã ĩpẽ'ẽ 're, 're sãmra za'ra mono da.

1-2 Wanhíb'apito nhíb'a'uwẽ norĩ, daza'rui

mono bâ Darasiza na danhipti'a nho'õmo nhisi 'remhã 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, wa hã Paru, wa ãma asawi za'ra wa'wa. Uburé wasiré ãsazei'wa norĩ hã te duré timreme na ãma asawi za'ra wa'wa, ãrata ãsi'ubumro norĩ hã. ãne wa za ãma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa. Wa hã Zezu Cristuhu zadawa wasu'u'wa, wa 're mo, ãsadawa para. Ni'wam norĩ hã te te siwi ãpisutu õ di, dazadawa para ãsadawa wasu'u'wa na 're ãhâimana mono da. Mare uptabi di. Zezu Cristuhu si ma tô Wamama me si, sima ãpisutu zahuré, ab're hawi ti'ra hãiwa'utu'wai me.

³ Wamama ma, wa ai'ãma 're ãmreme u'âsi za'ra wa'wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma zama, ãsimizawizé hã ai'ãma 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, rowé u'âsi, ãma 're anomro aba mono da.

⁴ Wanhib'apito 'Re ãhâimana u'âsi mono te te tãma ãwëzéb uwaibaba, ma tô Zezu Cristu hã wazada sisõ, wazada dã'ã da, te te wa'awa'ãbã da, 're wanomro wasété mono wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te wahã za'ra tô da, rob'rãsutuzéb ãma hã, duré dapo're'õ na 're ãdanomro mono norĩ ne, 're wanomro u'âsi tô mono da.

⁵ Wamama hã wë uptabi wa, ãma 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono.

Aimawi rowasu'u hã Wanhib'apito wasu'uwë ne, aiwa 're 'maihâimana mono õ na rowasu'u

⁶ ãhãna wa ai'ãma ãtob'uzu za'ra wa'wa. E marĩ wa. Tãma asawi uptabi za'ra wa'aba wa, ma tô Cristu hã asõ'reptu za'ra wa'wa. Taha zarina, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tô sima aipisutu za'ra wa'wa, ãsib'a'uwë si oto 're anomro aba mono da. Tane nherë, ma tô aiwara sina,

'Re ìhâimana u'âsi mono wi 're aipizari za'ra wa'aba mo, asimirosa'rata na, aimawi rowasu'u hã Cristuhu wasu'uwẽ me aiwam newa.

⁷ Aimawi rowasu'u hã Cristuhu wasu'uwẽ me, aiwa 're hâimana mono õ di. Mare uptabi di. E marĩ wa, wa tô ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã ma tô sima wẽ za'ra, Cristuhu wasu'uwẽ upana te te ãma saprĩ za'ra da, aimawi rowasu'u u. Ta norĩ hã ma tô aimawi tinhimirowasu'u na aiwi ro'wa'rutu za'ra wa'wa.

⁸ Wa norĩ hã wa tô aima rowasu'u za'ra wa'aba ni, Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na. Tane nherẽ, nimahã na Cristuhu wasu'uwẽ upana, wa te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhã, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te 're wa'awẽ'õ pese. Tane duré nimahã na hâiwa ãma tãma ìromhuri'wa norĩ hã ìwasu'uwẽ upana, we te te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhã, te za duré te te siwi 're awẽ'õ pese.

⁹ ãne hã wa tô aima waihu'u za'ra wa'aba ni. Taha wa, wa za duré aima ãma sahu za'ra wa'wa, wa te aima ìwaihu'u za'ra wa'aba zém na. Ni'wam norĩ hã wanhimirowasu'u zarina si, Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na te te dama 're rowasu'u za'ra mono õ wamhã, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te siwi 're awẽ'õ pese.

¹⁰ E ìnhimiroti na ì'ãma 're ìdawata za'ra mono zéb zô, wa ìsina 're ìnhimipari. Mare di. 'Re ìhâimana u'âsi mono si ì'ãma 're ìwata mono zéb zô si, wa ìsina 're ìnhimipari. Ti'ai ãma ì'ãma 're dawata za'ra mono da, 'râwi ìsi'uihã na te ìsina 're rosa'rata mono 'wa'âhã, Zezu Cristuhu ma romhuri'wa, 're ìhâimana mono õ di aré.

¹¹ ìsisãnawã norĩ, ma'ãpé niha we ì'ãma waihu'u za'ra wa'aba. Ti'ai ãma 're ìdahâimana za'ra mono norĩ nhimirowasu'u zarinaĩ õ di, Zezu Cristuhu

wasu'uwẽ te dama 're ĩwasu'u mono hã.

¹² Ni'wa ãne na hã te te ãma 're ĩpo're pu'u mono õ di, ti'ai ãma wasiré 're ĩwahâimana za'ra mono norĩ hã. Ni'wa hã te te duré ĩma 're rowasu'u mono õ di, te ĩwaihu'u pese zéb da hã. Mare di. Si'uihã na ma we hãiwa hawi ĩma siwaihu'u Zezu Cristu hã, ĩwasu'uwẽ na te ĩwaihu'u pese zéb da hã.

Paru hã Wanhib'apito zadawa wasu'u'wa na te te ĩsãna'ratazém na ĩsiwasu'uzé wasu'u

¹³⁻¹⁴ Wa hã wasiré zudezu norĩ nhimizazezéb zarina 're ĩmorĩ ré, wa tô ĩsima wẽ upta, wasiré ĩwaprédu mono norĩ nhipai u, wahi'rata norĩ nhimiroti zarina si, 're ĩmorĩ da. ãne 're ĩmorĩ ré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ ma, ĩwasété na wa tô te 're arob'manharĩ aré, Wanhib'apito zazei'wa norĩ ma hã. Wa tô te ĩsima 're awẽ, te 're uprosi mono da. ãne ma tô ĩwasu'u wasédé hã 're ĩwapari za'ra wa'aba mo.

¹⁵⁻¹⁶ Tawamhã bâdâ ma tô oto ĩwa waptârã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ti'ra te te ĩma ĩwaihu'uzém na, ĩ'ra wasu'uwẽ na si, zudezu'õ norĩ ma, te 're wasu'u mono da. Taha da, ĩpoto õ ré, ma tô sima ĩpisutu siro, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Taha wa, tãma ĩzawi uptabi wa, ma tô oto ĩzô hã, tãma ĩromhuri'wa na oto 're ĩhâimana mono da.

Tawamhã e 'wa hã wa tô sadawa pibu, ãne zarina te dama 're ĩsadawa wasu'u mono da hã. Mare di. Ni'wa hã ãne na te sadawa pibui õ uptabi di.

¹⁷ Duré Zeruzarẽ u, a'â ĩmorĩ õ di, Cristu hã tizadawa wasu'u'wa da, ĩwana te te sima ĩpisutu za'ra norĩ u, te sabu za'ra da. Mare di. Daza'rui amoi u si, wa tô a'â mo, Arabiza u. Tame ĩnhamra

pari, wa tô apâ mo, Damasitu na 'ri nho'ômo nhisi u.

¹⁸ Si'ubdatô ma tô oto ĩ'ãma tiwahu, Wanhib'apito ãma te ĩsasômrizém na hã. Tawamhã Zeruzarê u wa tô oto mo, Pedru hã te hãiba pibu da. Tame ma tô romhuri hã maparane ĩ'ãma ai'utô, ĩ'rata ĩnhamra ré.

¹⁹ Pedruhu siré norĩ hã aihĩni te sôpêtê za'ra ô di, Cristuhu zadawa wasu'u'wa norĩ hã. Ti'aduhu si, wa tô sôpêtê. Wanhib'apito sisémehã ta hã.

²⁰ Tô sena, wa rob'ui'ééré na aima rowasu'u za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a.

²¹ Tawamhã Zeruzarê hawi wa tô oto watobro, daza'rui u ĩmorĩ da, Siriza u, duré Sirisiza u.

²² Zahadu te te siwi ĩhãiba pibu za'ra ô di, Zezusihi zazei'wa norĩ hã daza'rui mono bâ, Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi ãma siré 're ĩsi'rã'ôtô mono norĩ hã.

²³ Taré ma tô ĩwasu'u wê si te te 're wapari za'ra, ta norĩ hã. ãne ĩwasu'u wê hã: “Paru hã ma tô te te wa'ãma 're arowasété aré, Wanhib'apito ãma, wa te 're sasômri tô za'ra mono da. Tane nherê, Zezu Cristuhu wasu'uwê na te oto te te 're da'apawapto, Wanhib'apito ãma da te 're sasômri za'ra mono da.” ãne na si ma tô ĩwasu'u wê hã te te 're ropé.

²⁴ Taha wa, Wanhib'apito zazei'wa norĩ hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma si, te 're wata u'âsi za'ra, te te ĩnho'reptui wê te.

2

Ti'adu norĩ u, Paru norĩ ĩsihutuzé wasu'u

¹ Tawamhã 14 na ĩ'ãma wahu pari, wa tô apâ mo, Zeruzarê u. Tamomo ĩmorĩ wamhã, Banabé hã te ĩsiré mo. Titu hã wa duré ĩsiré saprô.

² 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã za apâ ĩmorĩzém na, te te ĩma waihu'u sirõmo wa, wa tô apâ mo. Tawamhã 'ri nho'õmo u wasihutu wamhã, aibã dama ĩpire na 're ĩhâimana za'ra mono norĩ me, wa tô wahãiba pisutu wasi'rã'õtõ ni. Taha wa, wa tô ta norĩ ma ĩsiwaihu'u, zudezu'õ norĩ ma, Wanhib'apito wasu'uwẽ hã te tãma 're ĩwaihu'u za'ra mono zém na. Te te ãma ĩzaze za'ra zô, wa tô ĩnhimiromhurizém na tãma ĩsiwasu'u za'ra, te te ãma ĩzaze za'ra õ wa, taré 're hãimana mono tõ da, ĩnhimiromhurizé hã.

³ Tawamhã ma tô ta norĩ hã ãma ĩzaze za'ra, zudezu'õ norĩ ma, te tãma 're ĩrowasu'u za'ra mono zém na. Taha wa, te te siwi pisutu za'ra õ di, Titu hã ĩsiré 're ĩmorĩ hã, sizudezu da. Titu hã deredu na ĩpodo, zudezu'õ. Tane nherẽ, te te siwi pisutu õ di, sihãiwata nhizãri ré 're morĩ da, tawapsi sizudezu da. Mare di.

⁴ Ni'wam norĩ si, zudezu norĩ hã ma tô ĩ'upana sima wẽ za'ra, Titu hã sihãiwata nhizãri ré 're morĩ da. Ta norĩ hã wasiré Wanhib'apito zazei uptabi 'wa 're nomro mono newa, ma tô hãimana nhipese sina wasiré 're si'rã'õtõ, wapsã'i'a ne wahãimanazé ma, te te 're ropibu za'ra mono da, rowẽ na 're ĩwahãimana za'ra mono zéb zô, Cristu Zezusihi ãma. Ta norĩ hã zudezu norĩ hã, ma tô sima wawẽ za'ra, ĩsine 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére zarina, wa te 're rob'manharĩ u'âsi za'ra mono da, taha zarina wanho'reptuzé hã wa te wasina 're uwaimrami za'ra mono da newa.

⁵ Tane nherẽ, ta norĩ nhimirosa'rata na, wa te ãma saze za'ra õ di. Mare uptabi di. Wa tô wasima wẽ za'ra ni, Zezu Cristuhu wasu'uwẽ uptabi si, aima 're hãimana za'ra wa'aba mono da. Taha wa,

ta norĩ nhimirosa'rata na hã wa te ãma saze za'ra õ di.

⁶ Dama ãpire za'ra norĩ ma, ãnhimiromhurizém na tãma ãsiwaihu'u za'ra parimhã, marĩ asa te te ãma waihu'u za'ra õ di, ãsadawa nhipai u, zudezu'õ norĩ ma te tãma 're ãrowasu'u za'ra mono zéb da hã. Ta norĩ hã pire na dama 're hãimana za'ra mono nherẽ, ãpire na te 're rosa'rata mono õ di, wa hã. E marĩ wa. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã dapire na te te da'ãma 're rosa'rata mono õ wa. Tãma taré hã.

⁷ ãne si ma tô aibã norĩ hã siwi ãwaihu'u za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono tô sena te te ãpisutu na, zudezu'õ norĩ ma, Wanhib'apito wasu'uwẽ hã te tãma 're wasu'u za'ra mono da, Pedru hã te te ãpisutu ne, tisiré zudezu norĩ ma, te te 're rowasu'u mono da.

⁸ 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tô Pedru hã te te 're pawapto tiwaihu'u pese na, tisiré zudezu norĩ ma, Cristu hã te te tãma 're ãwasu'u za'ra mono zéb da hã, ta norĩ u si te te satõrĩ wa. Tane duré wa hã tiwaihu'u pese na ma tô te te 're ãpawapto, zudezu'õ norĩ ma, Cristu te tãma 're ãwasu'u za'ra mono zéb da hã, ta norĩ u si te te ãzatõrĩ wa, wa hã.

⁹ Taha wa, ma tô oto Ti'adu norĩ hã ããma waihu'u za'ra, tãma ãzawi pese wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te sima ãpisutuzém na hã. Õ norĩ hã ãsimiroti pire na ma tô Wanhib'apito zazei'wa norĩ hã ãma waihu'u za'ra, Ti'adu hã, Pedru hã, duré Zuwã. Tawamhã ta norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisutuzém na te te ããma waihu'u za'ra wa, ma tô tinhib'rata na siwi wazawi za'ra, Banabéhé me. Wama wẽ za'ra di, wa norĩ hã zudezu'õ norĩ u si 're waneb da, Cristuhu wasu'uwẽ na, wa te tãma 're romhuri za'ra mono da. Duré wama wẽ za'ra di, Ti'adu norĩ si, tisiré zudezu norĩ u si 're

nomro mono da, Pedru norĩ me. ãne na wa tô wanhimirosa'rata na wasisaze za'ra ni.

¹⁰ ãne si ma tô wama waihu'u za'ra, Ti'adu norĩ hã, Wanhib'apito zazei'wa norĩ ãsimarĩ'õ norĩ hã wanhimarĩ na wa te 're pawaptob u'âsi za'ra mono da, 're wapo're simrami za'ra mono ãna. ãne zô, wa ãsima te 're rosa'rata u'âsi, ãwẽ na si te 're da'apawapto mono da.

Paru hã Pedruhu ma te te ãrowaihu'uzé

¹¹⁻¹² Tawamhã ãtizotiza ãma ãnhamra ré, ma tô wi Pedru hã, ãzarina. Tawamhã zudezu'õ norĩ ãma tinhimirosa'rata na te te upai wa, wa tô danho'a tãma rowaihu'u. ãne tinhimirosa'rata na te te ã'upazé hã. ãtizotiza u wisi wamhã, ma tô aré zudezu'õ norĩ me 're sa, Wanhib'apito zazei'wa norĩ me hã. Tawamhã ãsarina si ma duré aibã norĩ hã aihutu, Ti'aduhu hawimhã. Ta norĩ hã ma tô te te sima 're wẽ za'ra, Wanhib'apito zazei'wa norĩ zudezu'õ hã, sihãiwata nhihãri ré si 're nomro mono da, tawapsi sizudezu za'ra da. Tawamhã zudezu'õ norĩ hã, Wanhib'apito zazei'wa oto wasiré 're wahãimana za'ra mono nherẽ, ma tô Pedru hã tiwi sisawi za'ra, oto dasiré 're sa tã mono da. E marĩ wa. Zudezu'õ norĩ siré 're sai u'âsi mono wa, te te siwi wẽ'õ za'ra õ'umhasite, we ãsihutu norĩ hã.

¹³ Tawamhã Pedruhu ne dazadamnhasi te, te oto ãsiré zudezu norĩ hã tiwi sisawi za'ra, zudezu'õ norĩ wi, Wanhib'apito zazei'wa oto wasiré 're wahãimana za'ra mono nherẽ. Banabéhé zama ma tô dazadamnhasi te, tiwi sisawi za'ra.

¹⁴ ãne na ma tô Pedru norĩ hã tinhimirosa'rata na upa za'ra, zudezu'õ norĩ ãma. Tô sena Cristuhu wasu'uwẽ zarina si oto dama 're hãimana za'ra

mono õ di, Pedru norĩ hã. Ãne wa tô ãma waihu'u za'ra. Taha wa, wa tô Pedruhu ma tinha, uburé Wanhib'apito zazei'wa norĩ nho'a, ãne: “A hã zudezu nherẽ, ma tô zudezu'õ norĩ siré 're asai mo aré, a hã zudezu'õ 're aihâimana mono newa. E niha ma tô bété oto tiwi asisawi za'ra, zudezu'õ norĩ wi, a'â sizudezu za'ra da, ãsazei'wa norĩ hã.” Ãne wa tô tãma tinha.

¹⁵ Wa norĩ hã zudezu na wa tô wapoto ni. Zudezu'õ na wapoto õ di, siwa'ru 're ãnomro mono norĩ ne.

¹⁶ Wa norĩ hã wa tô oto marĩ hã waihu'u ni, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te 're ãda'awêsãmri mono zém na hã. Zezu Cristu, Danho'reptui'wa na da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhã, 'Re ãhâimana u'âsi mono, dawasédé hã te te da'ãma 're ã'ab'madâ'ã mono õ zéb zarina, te oto te te 're da'awêsãmri. Taha zarina, dawasété 'ru te, te te dahã za'ra õ di za, rob'rãsutuzéb ãma hã. ãsimiroti na Mozési te te ãrob'ui'ééré 'rata zarina, da te 're rob'manharĩ za'ra mono nherẽ, taha zarina te te dama 're apari mono õ di za, dawasédé hã. Ãne na wa tô oto waihu'u ni, wa norĩ hã.

¹⁷ Taha wa, Cristu Zezusi hã wa tô wasina umnhasi za'ra ni, taha zarina si wawasédé hã te te oto wa'ãma 're ab'madâ'ã tã mono da, tawapsi te te 're wa'awêsãmri mono da, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. ãsimiroti na rob'ui'ééré zarina, da te 're rob'manharĩ za'ra mono nherẽ, taha zarina te te dama 're awaihu'u mono õ di za, dawasédé te te da'ãma 're ã'ab'madâ'ã mono õ na. Taha wa, wa norĩ hã 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina, wa te 're ãrob'manharĩ mono zém na wa te 're 'madâ'ã mono õ di oto, taha zarina wawasédé hã te te wa'ãma 're ã'ab'madâ'ã mono õ zéb zarina,

te te 're wa'awēsāmri mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Wa norĩ hã Cristu, Danho'reptui'wa na wa tô wasina saze ni, taha zarina si wawasédé hã te te wa'ãma 're ab'madâ'â tō mono da, tawapsi te te 're wawēsāmri mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ĩsimiroti na rob'ui'ééré 'rata zarina wa te 're ĩrob'manharĩ mono zém na, wa te 're 'madâ'â mono õ di oto, taha zarina, te te wanho'reptu dai õ wa. ãne wa, ma tô ni'wam norĩ hã wama nharĩ za'ra, zudezu norĩ hã, wanhimirosa'rata na wa te ãma upa newa, aimawi na. E niha tawamhã. Cristu te te wama ĩwaihu'uzéb zarina, wanhimirosa'rata na wa te ãma upai 'wa'âhã, te aré Cristu hã wanhowa ãma upa na'rata, te te wama ĩwaihu'uzém na hã. E tô sena, ma tô Cristu hã wanhowa ãma upa na'rata. Mare di. Te te ãma upai waihu'u õ di. Robaba uptabi di.

18 Wa hã wa oto te dama 're awaihu'u u'âsi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina, da te 're rob'manharĩ za'ra mono nherê, taha zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono za te te 're ĩda'anho'reptui mono õ na. Tawamhã nimahã na ĩnhimirosa'rata na te saprĩ wamhã, wa za tô tãma ãma upa. Tawapsi ĩwê'õre di za.

19-20 ãne te aré ĩnhimirosa'rata 'rada hã ĩma 're hâimana: 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina te 're rob'manharĩ mono wamhã, taha zarina si ĩwasédé hã te te ĩ'ãma 're 'madâ'â mono õ di za. Tawapsi te za oto te te 're ĩwēsāmri. Taha zarina ĩwasété 'ru te, rob'rāsutuzéb ãma te te ĩ'azâri õ di za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ãhãna ĩnhimirosa'rata 'rada hã te oto ĩza'u 're simi'wara. Ta hã wa tô oto rême pese ĩsipara, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩma

ĩwaihu'uzéb uwaibaba si 're ĩmorĩ da. Zezu Cristu, wedepo'o nhonhi'rãmi na dâ'â wa, ĩsiré ĩdâ'â ne, ĩsi'uihâ na te ĩsima 're ĩrosa'rata mono zém na 're ĩhâimana mono õ di oto, Cristuhu si oto ĩpě'ě 're, 're hâimana mono wa, 're ĩwada'uri wē mono 'wa da hã. Cristu hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra. Ta hã te te 're ĩzawi pese mono wa, ma tō ĩzada sisō, ĩzada dâ'â da. Taha wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra umnhasi sina, wa oto 're ĩhâimana.

²¹ Wa hã te ĩsiwi 're wē'õ mono õ di oto, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩzawi pese mono zé hã, Cristu te te ĩwa'âbâzém na dazada ĩdâ'âzém na hã. Taha wa, ĩsi'uihâ na ĩsisõ'reptu dai õ wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére zarina te 're ĩrob'manharĩ mono zém na, te 're ab'madâ'â mono õ di oto, taha zarina, ĩwasédé hã te te ĩ'ãma 're ab'madâ'â tō mono da, te te 're ĩwēsãmri mono da oto, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Dasi'uihâ na dasisõ'reptu dai õ wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére zarina, da te 're rob'manharĩ za'ra mono nherē, taha zarina te te dama 're apari mono õ di dawasédé hã, da te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zé hã. Āne 'wa'âhã, aré marĩ dai õ di, Zezu Cristu dazada ĩdâ'âzé hã. Taha wa, te oto ĩsiwi 're wē'õ mono õ di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩzawi pese mono zé hã, Cristu te te ĩwa'âbâzém na, dazada ĩdâ'âzém na hã. Mare uptabi di. Āne Pedruhu ma, te ĩrowaihu'uzé hã.

3

'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩda'awēsãmri mono zém na rowasu'u

¹ Darasiza nhihudu norĩ, e niha te rosa'rata waihu'u ãna 're anomro aba mo. Zezu Cristu hã

wedepo'o nhonhi'rãmi na wazada ãdã'âzém na, wa tô te aima ãma 're rowasu'u pese za'ra wa'wa aré. E 'wa hã ma tô aiwi udã za'ra wa'wa, taré waihu'u zawã za'ra wa'aba da.

² Ma'ápé we ãma waihu'u za'ra wa'aba. E marĩ wa, ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã Tipẽ'ẽzani hã we aima sãmri za'ra wa'wa, aipẽ'ẽ 're. E ãsimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina, 're ãrob'manharĩ za'ra wa'aba mono zéb zarina, ma tô we Tipẽ'ẽzani hã aima sãmri za'ra wa'wa. Mare di. E Zezu Cristuhu wasu'uwẽ hã aipo're na wapari za'ra wa'aba pari, tô sena ãwasu'uwẽ na asina 're saze za'ra wa'aba mono wa, ma tô we aima sãmri za'ra wa'wa. Taha wa, ma tô we Tipẽ'ẽzani hã aima sãmri za'ra wa'wa tô, aipẽ'ẽ 're, 're sãmra za'ra wa'aba mono da oto.

³ E niha bété rosa'rata waihu'u ãna, te oto 're anomro aba mo. 'Re ãhãimana u'ãsi mono, Tipẽ'ẽzani te te aima ãsãmri za'ra wa'aba zarina, ma tô aihãimanazép tém na ãma ãsãna'rata za'ra wa'wa, ãwẽ na. E niha te bété oto 'rãwi 're asi'madã'ã za'ra wa'aba mo asi'uihã na, asina uwaimrami za'ra wa'aba da newa, asisõ'reptu za'ra wa'aba zé hã.

⁴⁻⁵ E taré ma tô ãwẽ hã asina 're ãwaihu'u za'ra wa'aba mo, marĩ hã ãma waihu'u za'ra wa'aba ãna. 'Re ãhãimana u'ãsi mono si, ma tô we Tipẽ'ẽzani hã aipẽ'ẽ 're aima sãmri za'ra wa'wa. Ma tô duré marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã te te aima 're 'manharĩ wẽ za'ra wa'wa, tiwaihu'u pese na. E marĩ wa. E ãsimiroti na rob'ui'ééré 'rata zarina 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono wa. Mare di. Taha zarinaĩ õ di. Zezu Cristuhu wasu'uwẽ hã aipo're na wapari za'ra wa'aba pari, Cristu Danho'reptui'wa na asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono wa, ma tô we Tipẽ'ẽzani hã aima sãmri za'ra wa'wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã.

Taha zarina si, ma tô duré marĩ dama ì'manharĩ waihu'u'õ hã te te aima 're 'manharĩ wẽ za'ra wa'wa, tiwaihu'u pese na.

⁶ Tane Abra'ã hã. Ta hã ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te sina 're umnhasi pese, te te tãma ìropisutuzé za te te tãma ãma ì'uwaimrami na hã. Taha wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ma tô te te 're wêsãmri, Abra'ã hã. Duréihã ãne Abra'ãhã wasu'u na ma tô rob'ui'ééré ìbailhã na, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã.

⁷ Tawamhã Cristu Danho'reptui'wa na, da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhã, simisutu Abra'ãhã nhihudu na, te za oto te te 're da'anhisi, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. ãne hã wa tô aima waihu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da asina.

⁸ Zahadu romhã uptabi nherẽ, ma tô zudezu'õ norĩ ãma sima roti, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. ãne ìsimiroti hã: Zudezu'õ norĩ hã, Cristu Danho'reptui'wa na te te sina 're umnhasi za'ra mono wamhã, ta norĩ ma zama te za duré tãma 're ìrowẽ za'ra mono zéb da hã te te tãma 're apisutu, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Ìwasédé hã te te oto ãma 're ì'ab'madâ'â mono õ zéb zarina, te za te te 're awêsãmri. Taha zarina dawasété 'ru te, te te ahã za'ra õ di za, rob'rãsutuzéb ãma hã. ãne ìsimiroti hã zudezu'õ norĩ ãma hã. Taha wa, ma tô ãne Abra'ãhã ma waihu'u siro, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã: “Aima te ìropisutuzém na asina ìzazei pese zéb zarina, wa za dama 're ìrowẽ za'ra mono zéb da hã te dama 're apisutu, daro mono bâ.” ãne ma tô ìwasu'uwẽ na romhã ré ãma po're pu'u siro.

⁹ Abra'ã hã ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te sina 're sazei pese, te te tãma ìropisutuzém na.

Taha wa, rowě te te tãma ĩpisutuzéb zarina, ma tō rowě uptabi na 're hãimana. Tane duré Cristu Danho'reptui'wa na, da te dasina 're saze za'ra mono wamhã, Abra'ãhã ma te te ĩpisutu ne, te za dama 're ĩrowě za'ra mono zéb da hã te te dama 're apisutu, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã.

¹⁰ Tane nherě, ĩsimiroti na rob'ui'ééré 'rata zarina, da te 're ĩrob'manharĩ za'ra mono zém na 're danhopré mono wamhã, taha zarina, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te 're da'anho'reptui mono da newa, e niha te za tawamhã dama 're romhãimana za'ra. Ōne haré, ĩsimiroti mono bâ da te dasina tãma ãma 're uwaimrami za'ra mono ō wa, te za tō te te siwi 're da'awě'ō, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. Duréihã ma tō ãne na rob'ui'ééré ni:

“Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti mono bâ, taha na rob'ui'ééré hã te ĩbaihã na dama 're hãimana, da te dasina tãma ãma 're uwaimrami za'ra mono da. ãne zarina, ĩsimiroti mono bâ, da te dasina tãma ãma 're uwaimrami za'ra mono ō wamhã, te za te te siwi 're da'awě'ō, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã.”

ãne ma tō ãhã wasu'u na rob'ui'ééré, ĩsadawa wasu'u'wa hã.

¹¹ E ãne te za te te dama 're awaihu'u, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã: “ĩnhimiroti na rob'ui'ééré 'rata zarina, 're ĩrob'manharĩ za'ra wa'aba mono zéb zarina, te ai'ãma 're ab'madâ'â aba mono ō di za oto, aiwasété 'wa hã. Wa za oto te 're ai'awěsãmri 'wa. Taha zarina, aiwasété 'ru te, te aihã za'ra wa'aba ō di za.” E ãne te za te te dama 're awaihu'u. Mare di. Duréihã ma tō ãne na rob'ui'ééré ni:

“Re ĩhãimana u'ãsi mono, Danho'reptui'wa na da te dasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono zéb zarina si, dawasédé hã te te da'ãma 're ab'madâ'â

mono õ di za. ãne wamhã, te za rowẽ uptabi na 're dahâimana u'âsi za'ra.”

ãne na da te ãma rob'ui'ééré wa, wa tô waihu'u za'ra ni tô.

¹² Duréihã ma tô duré ãne na rob'ui'ééré ni:

“Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti mono bâ, da te dasina tãma ãma 're uwaimrami u'âsi za'ra mono wamhã, rowẽ uptabi na te za 're dahâimana u'âsi za'ra.”

ãne ãwasu'u na rob'ui'ééré hã. Tane nherẽ, Cristuhu wasu'u zô, te zahadu 're rob'é'é, Cristu Danho'reptui'wa na da te dasina 're umnhasi za'ra mono da, dama 're ãrowẽ za'ra mono zéb da hã.

¹³ Wa norĩ hã wa te dame wasina tãma ãma 're uwaimrami za'ra mono õ di, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti mono bâ. Taha wa, te aré siwi wa'awẽ'õ, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Tawapsi wawasété 'ru te, te aré wahã za'ra. Tane nherẽ, te te 're wahã za'ra mono tõ da, ma tô Cristu hã wẽ nherẽ, wazada sisõ, wa'upana 'Re ãhâimana u'âsi mono te te azãri da. Taha na ma tô wa'awa'ã, Cristu hã. Duréihã ma tô ãne na ãma rob'ui'ééré ni: “Ni'wa hã wasété uptabi wa, te za dasiwi wĩrĩ ni.

Taha pari, wede na te za dasiwi sasõmri ni, da te ãma waihu'u za'ra da, wasété uptabi wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma ãwẽ õ na.”

ãne ãwasu'u na rob'ui'ééré hã. Tawamhã ãma ãrob'ui'éérézéb zarina, Cristu hã wẽ nherẽ, wedepo'o nhonhi'rãmi na sa'o ré, ma tô siwi wẽ'õ, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Wa'upana ma tô azã, wasété õ nherẽ.

¹⁴ ãne ma tô Cristu Zezusi hã wa'awa'ãbã pa. E marĩ da. Simisutu ãsib'a'uwẽ oto 're wanomro mono wa, zudezu'õ norĩ ma zama, ãwẽ na 'Re ãhâimana u'âsi mono te te tãma ãma

're a'uwaimrami mono da, Abra'ãhã ma te te ĩropisutuzéb zarina, duré wahâiba mono bâ wapê'ê 're, Tipê'êzani hã te te wama 're anhomri mono da, te te wama ĩropisutu za'ra zéb zarina, Zezu Cristu hã Danho'reptui'wa na, wa te wasina 're umnhasi za'ra mono wa.

'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rowasu'u, Abra'ãhã ma ĩwê na te te tãma ĩropisutuzém na rowasu'u me

¹⁵ ĩsisãnawã norĩ, ãne wa za oto aima ãma romn-himiré'é za'ra wa'wa, 're ĩwahâimana za'ra mono zém na. Áté ni'wam norĩ hã te za marĩ ĩwê na sima roti zahuré. Tawamhã tô sena za te te sima ãma ĩ'uwaimrami zahuré pĩbu ma, te za danho'a rob'ui'ééré zahuré tinhisi na, da te ãma waihu'u zahuré da. Taha parimhã, te te sima ãma uwaimrami zahuré tô da, ni'wa hã te te tiwi ĩsizâri zahuré da hã, mare di. Duré, ni'wa hã tinhimiroti na te te ãma 'rãnhipa zahuré ô di za. Ma tô ãma sisazei pari zahuré.

¹⁶ Tane Abra'ãhã ma, ĩsipai u ĩsihudu na zama, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩropisutuzé hã. Áhã wasu'u na, da te ãma rob'ui'ééré wamhã, ĩsihudu norĩ hã da te wasu'u za'ra ô di. ĩsihudu norĩ hã da te wasu'u za'ra 'wa'ãhã, te aré ĩsihudu ahã na wasu'u ni. ĩsihudu misi, te wasu'u. Ta hã Cristu.

¹⁷ Wa za oto aima rowasu'u pese za'ra wa'wa, te aima ãma ĩsimiré'é aba zém na. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô Abra'ãhã ma ĩwê na ropisutu. Tô sena te te tãma ãma uwaimrami da, ma tô tãma si-wasu'u. Taha pari, te te tãma ĩropisutuzém na hã ma tô da'ãma tiwahub ahã uptabi, 430 na. Tawamhã ma tô tinhimiroti mono bâ dama waihu'u 'rata. E taha wa, ĩwê na te te dama ãma uwaimrami ô di

za, Abra'ãhã ma, te te ãropisutuzém na hã. E taha wa, te za tinhimiropisutu na ãma saprĩ, te te dama ãma uwaimrami tã da. Mare di. Te za tã te te dama ãma 're a'uwaimrami u'ãsi, Abra'ãhã ma, te te ãropisutuzéb zarina.

¹⁸ Abra'ãhã ma, ãwẽ na te te tãma ropisutu wa, taha zarina ma tã ãma tãma uwaimra. Tane ãwẽ na te te dama ropisutu wa, taha zarina si, te za tã te te ãma dama 're a'uwaimrami, sã 're simipari mono ãna, marĩ na ãsimiroti hã a'ã da te dasina tãma ãma 're ã'uwaimrami za'ra mono zéb zã.

¹⁹ Abra'ã hã 're hãimana mono ré, ma tã ãwẽ na tãma ropisutu siro 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã, ãsipai u ãsihudu ma, te te tãma ãma 're a'uwaimrami mono da. Abra'ãhã za'u si, ma tã oto tinhimiroti mono bã dama waihu'u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. E marĩ da. Dawasété na 're danomro mono wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, dawasété na 'rãwi 're dasiwaihu'u za'ra mono da. Taha da, ma tã tinhimiroti hã dama waihu'u. Abra'ãhã nhihudu, ti'ai u we ãmorĩzéb u si, te za pire na 're hãimana, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti zarina, zudezu norĩ te te 're ãrob'manharĩ za'ra mono zéb da hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã tinhimiroti hã te te dama 're awaihu'u mono da, ma tã tinhimiroti na rob'ui'éré hã hãiwa ãma tãma ãromhuri'wa norĩ ma tisõ, aibã ma te te siwi sãmri da, ãsipai u.

²⁰ Ni'wa hã ti'ai ãma si'uihã na tinhimiroti hã te te dama waihu'u wamhã, ni'wa hã ãsãna'remhã hãimana õ di, ãsimiroti hã te te dama ãwaihu'u da hã. Tane 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Si'uihã na ma tã Abra'ãhã ma waihu'u, ãwẽ na za te te tãma ãma 're ã'a'uwaimrami mono na hã.

'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na, Mozési te te ãma ãrob'ui'érezé wasu'u

21 Abra'ãhã za'u si, ma tô oto tinhimiroti mono bâ dama waihu'u, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã. E taha wa, te te dama ãma uwaimrami õ di za ãwẽ na, Abra'ãhã ma, aré te te ãropisutuzéb zarina. Mare di. Te za tô te te dama ãma 're a'uwaimrami u'ãsi. Uburé marĩ hã ãsimiroti zarina, da te dasina tãma ãma 're ã'uwaimrami za'ra mono da hã, dama waihu'u za'ra 'wa'ãhã, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono te aré te te dama 're apisutu, rowẽ uptabi na 're dahãmãna za'ra mono da.

22 Tane nherẽ, daro mono bâ te dawasété na 're danomro. Dasi'uihã na dawasété wi 're dasipizari waihu'u za'ra mono õ di tô. ãne, da te ãwaihu'u za'ra zéb da hã, ma tô 'Re ãhãmãna u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa hã ãma rob'ui'ére. E marĩ da. Zezu Cristu Danho'reptui'wa na, da te dasina 're umnhasi za'ra mono da, tawapsi 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ãwẽ hã te te dama ãma 're uwaimrami mono da, te te dama ãropisutuzéb zarina.

23 Bãdã ãwa waptãã õ ré, Zezu Cristu Danho'reptui'wa na da te dasina 're umnhasi za'ra mono õ ré hã, ãne aré dahãmãnazé hã. 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã ma tô zudezu norĩ hã tinhimiroti 'rata na te te 're a'uwati, Cristuhu wasu'uwẽ hã sã'awi te te wama waihu'u za'ra õ ré hã, Cristu Danho'reptui'wa na wa te wasina 're ã'umnhasi za'ra mono zéb da hã oto.

24 'Re daprédub za'ra mono õ ré, da'madã'ã'wa hã te te dama 're ãroti mono ne, ma tô 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã tinhimiroti 'rata na te te 're wa'a'uwati aré, Cristu hã datẽme wei morĩ õ ré. Ta hã te we oto datẽme mo, te te dawa'ãbã da, Danho'reptui'wa na wa te wasina 're ãsaze za'ra mono zéb zarina, wawasédé hã te te wa'ãma 're ab'madã'ã tã mono da oto, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã, taha zarina te

te 're wa'awēsāmri mono da oto.

²⁵⁻²⁶ Ma tô oto bâdâ hã ĩwa waptārã, Cristu hã wa te wasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono zéb da hã. Taha wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina, wa te 're ĩrob'manharĩ za'ra mono zéb da hã, pire na wama 're hâimana za'ra mono õ di oto, Mozési te te ãma ĩrob'ui'ééré hã. E marĩ wa. A norĩ wa'wa hã ma tô Cristu Zezusi hã Danho'reptui'wa na asina 're ĩsaze za'ra wa'aba mo. Taha wa, te oto simisutu 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra, 're anomro aba mo, aihĩni.

²⁷ Ma tô duré â dawabzuri hã ĩ'manharĩ za'ra wa'wa, Cristu 're ĩmorizém na si oto ãma 're anomro wẽ wa'aba mono da, simisutu Cristuhu nhib'a'uwẽ 're anomro aba mono wa.

²⁸⁻²⁹ Taha zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te siwi 're da'aba'a waihu'u mono õ di, zudezu norĩ hã, duré zudezu'õ norĩ hã, ĩwada'uri zarina si, pawa'âbâ ãna dama romhuri'wa norĩ hã, duré wada'uri ãna si'uihâ na 're ĩhâimana za'ra mono norĩ hã, aibâ norĩ hã, duré pi'õ norĩ hã. Simisutu Cristu Zezusihi nhib'a'uwẽ si, te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, te oto Abra'ãhã nhihudu na te te 're asisi za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ãhã wa, ĩwẽ na si, Abra'ãhã ma te te ĩropisutuzéb zarina, te za ĩwẽ na si te te aima ãma 're a'uwaimrami 'wa, Aimama 'wa hã.

4

¹⁻² ãne wa za duré marĩ hã aima waihu'u za'ra wa'wa, romnhimiré'é na ĩwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hã. Até ai'uté mama tõ hã te 're 'maihâimana, 'watébrémi hã. Prédu wapsi, ĩte hã za, ĩmama hã dâ'â õ ré, tinhibrom na te te tãma ãma ĩropisutuzé hã. Tane nherẽ, uburé timama nhibro ré, za 're

hâimana mono nherẽ, prédub õ ré te za danhimarĩ ãna te te dama 're ãromhuri za'ra mono norĩ ne, 're hâimana. Te za a'â da te dasiwi 're 'madâ'â, hâimana wẽ na 're hâimana mono zô. Ìmama nhibro hã te za duré da te tãma 're 'madâ'â pese, 'watébrémi ma. ãne te za a'â ã'ra hã 're hâimana, ãma ãwahubzé hã bâdâ hã ãwa waptã'ã õ ré, ãmama tinhibrom na te te tãma ãropisutuzé hã.

³ Tane wa norĩ hã, ai'uté ne, roti tô sena wama ãwaihu'u pese za'ra õ zarina, wa tô aré 're wahâimana za'ra, roti da te wama 're ãwaihu'u 'rata za'ra mono zéb zarina.

⁴ Tawamhã bâdâ hã ma tô ãwa waptãrã oto, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ti'ra ãma te te ãrotizéb zarina, ti'ai u we te te ãsatõrĩ da hã. We te te satõrĩ wamhã, ma tô pi'õi ma ã'ra hã podo oto, zudezu na. Zudezu na poto wa, pire na ma tô tãma 're hâimana, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti hã, Mozésihi ma te te 're ãwaihu'u mono hã.

⁵ E marĩ da, ma tô ti'ra hã we satõ, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Wanho'reptuzé hã wa te wasina 're uwaimrami za'ra mono da, ãsimiroti na rob'ui'ére 'rata zarina, wa te 're ãrob'manharĩ za'ra mono na 're ãwanhopré za'ra mono norĩ hã te te wa'awa'âbã da, ma tô we satõ, wa'ãma 're 'ra za'ra mono da oto, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã.

⁶ Tawamhã ã'ra oto 're ãwanomro mono na 'rãwi 're wasiwaihu'u za'ra mono da, ma tô we ti'ra pê'ézani hã te te wama 're anhomri, wapê'é mono bâ wama 're hâimana za'ra mono da, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã Wamama na, wa te 're sisi za'ra mono da oto.

⁷ Taha wa, robzei'õ na danhimiwada'uri zarina si, dapawa'âbã ãna 're ãhâimana za'ra mono norĩ ne, 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di oto. 'Re ãhâimana u'âsi mono 'ra si, te oto 're anomro aba

mo. ãne wa, uburé marĩ wẽ na ti'ra norĩ ma, te te ĩropisutuzéb zarina, te za tô te te aima ãma 're a'uwaimrami 'wa, Aimama 'wa hã.

⁸ Zudezu'õ norĩ, aima sa'rese za'ra wa'aba õ di aré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Taha wa, ma tô ĩ'upana aimawi nhimiwada'uri na 're aihâimana za'ra wa'aba mo danhimiwada'uri zarina si, pawa'âbâ ãna 're ĩhâimana za'ra mono norĩ ne, robzei'õ na.

⁹ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô oto Aimama na asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono di oto. Taha nhipai u, ti'ra na te te oto sina ai'awaihu'u aba wa, aima 're rowẽ uptabi za'ra wa'aba mono di. ãne wamhã, e niha te za bété apâ aipizari za'ra wa'wa, asimizazezéb 'rata u, taha zarina asina uwaimrami za'ra wa'aba õ nherẽ, asõ'reptu za'ra wa'aba zé hã, duré taha zarina rowẽ si aima 're hâimana za'ra wa'aba mono õ nherẽ. E niha te za bété asima ĩwẽ za'ra wa'wa, danhimiwada'uri zarina si pawa'âbâ ãna 're ĩhâimana za'ra mono norĩ ne, apâ 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, robzei'õ na.

¹⁰ Bâdâ ĩpire hã marĩ 'manharĩzéb da hã, te oto zudezu norĩ zarina 're ĩ'madâ'â za'ra wa'aba mo, a'amo zama, wahub zama.

¹¹ ãne wa, wa ai'ãma 're ĩhâtâ'â za'ra wa'wa. E marĩ wa. Wanhib'apito wasu'uwẽ na 're ĩsiwasutu wẽ mono nherẽ, te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zé hã, e taré te za 're hâimana.

¹² ĩsisânawã norĩ, wa hã zudezu nherẽ, ai'rata ĩnhamra aba ré, wa tô zudezu'õ newa asine 're ĩmorĩ 'wa. Taha wa, ma'âpé ĩsine 're anomro aba mono. Atẽme amo ĩmorĩ 'rata aba wamhã, marĩ hã ĩma 'manharĩ wasété za'ra wa'aba õ di, ĩhâiba na

hã.

¹³ Īhâzé si ĩãma watobro wa, wa tô ai'rata ĩnhamra za'ra wa'wa. Āhã wa, wa tô Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na aima rowasu'u na'rata za'ra wa'wa. Āne na ma tô ĩãma ĩwaihu'u za'ra wa'wa aré.

¹⁴ Tawamhã ĩhâzé ré, atẽme ĩwisi za'ra wa'aba nherẽ, ĩhâzé wa, asiwi ĩwẽ'õ za'ra wa'aba õ di. Mare di. Hãwa ãma 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma romhuri'wa, wẽ na asiwi ĩ'âri aba ne, niha wamhã, Cristu Zezusi, wẽ na asiwi ĩ'âri aba ne, ma tô wẽ na asiwi ĩ'âri 'wa.

¹⁵ E niha bété oto ãhãna hã. Aré aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono di, ai'rata ĩnhamra aba wa. Āhã wa, aima waihu'u pese za'ra wa'aba 'wa'ãhã, te aré ato hã ĩsani za'ra wa'wa, ĩma sômri za'ra wa'aba da, ato hã.

¹⁶ E niha te bété oto ãhãna hã ĩãma ĩrosa'rata za'ra wa'wa. E aiwẽ'õ wa'aba 'wa na si, te za oto ĩãma ĩrosa'rata za'ra wa'wa, rowasu'u tô sena na si te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono nherẽ.

¹⁷ Aibã norĩ, aimawi rowasu'u'wa norĩ hã te sima aiwẽ za'ra wa'wa, ta norĩ nhimirowasu'u si asima 're wẽ za'ra wa'aba mono da, tô sena tinhimirowasu'u wẽ na te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da newa. E marĩ da. ĩnhimirowasu'u nhiti, asina 're aipahã za'ra wa'aba mono da ĩtẽme, ĩnhimiroti nhipai u, õ norĩ nhimiroti si asima 're wẽ uptabi za'ra wa'aba mono da oto.

¹⁸ Roti ĩwẽ na si, da te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, da te dasima 're aiwẽ za'ra wa'aba mono wamhã, ĩma wẽ di tô, ai'rata ĩnhamra aba ré, duré ĩhãiba za're'ra zama.

¹⁹ ĩ'ra norĩ, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã,

pi'õ tiwasã te te 're ĩsépata za'ra mono ne, wa tô wa hã ĩpẽ hã te ai'ãma 're sépata za'ra wa'wa, Zezu Cristu 're ĩmorĩzém na 're anomro aba mono õ wa. ãma 're anomro wẽ wa'aba mono wapsi, ĩma rowẽ di za.

²⁰ Ahãna ai'ãma ĩhâtâ'â za'ra wa'aba di. Ahã wa, ĩnhimirosa'rada hã ahâ di, ai'ãma za'ra wa'aba hã. Ai'rata ĩhâimana za'ra wa'aba neza, ĩwaimri te oto aima rowaihu'u za'ra wa'aba da.

Sara norĩ wasu'u hã, Adaha wasu'u me

²¹ Uburé õ nherẽ, ma tô asima ĩwẽ za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina, 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono da, taha zarina si 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono da newa. E aima waihu'u za'ra wa'aba õ di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono wasu'uwẽ hã, Abra'ãhã 'ra norĩ ãma hã.

²² ãne ta norĩ wasu'u na, rob'ui'ééré hã: Abra'ãhã 'ra norĩ hã, maparane aibã hã. ĩmorĩ'rada hã Adaha 'ra, ĩwada'uri zarina si pawa'ãbã ãna 're ĩhâimana mono 'ra. Duré ĩhãiba amo hã Sarahã 'ra hã wada'uri ãna 're ĩhâimana mono 'ra, te 're hâimana.

²³ Dasi'uihã na dahâimanazém na 're ĩda'ra za'ra mono na ma ĩ'ra hã tãma podo, romhuri'wai ma. Abra'ãhã 'ra hãiba amo hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te tãma ĩropisutuzéb zarina, ma ĩ'ra hã tãma podo, wada'uri ãna 're ĩhâimana mono ma hã, Sarahã ma. ãne Abra'ãhã 'ra norĩ wasu'u hã.

²⁴ Marĩ te te ĩwasu'uzé hã, te pi'õ norĩ hã wasu'u zahuré. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te sima da'ãma ĩrotizé hã te pi'õ norĩ wasu'u zahuré. Maparane te te sima da'ãma ĩrotizé hã. ĩmorĩ'rada hã Sina'i na ëtẽ 'rãihã nhisi ãma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te sima da'ãma ĩrotizé. Ta hã, Ada te wasu'u.

Adaha 'ra hã ma tô tina zabâdâ danhimiwada'uri zarina 're hâimana, robzei'õ na. Tane Sina'i âma 'Re ãhâimana u'âsi mono, te te sima da'âma ãrotizém niwĩ 're ãdanomro mono norĩ hã, Adaha 'ra ne, danhimiwada'uri zarina pawa'âbâ ãna 're ãdahâimana za'ra mono ne, te robzei'õ na 're dahâimana za'ra, ãhãna hã.

²⁵ Arabiza na daza'ru nhisi âma, Sina'i na êtê 'rãihã nhisi hã, Ada te wasu'u. Zeruzarê na 'ri nho'õmo nhisi, Ada te duré wasu'u. E marĩ wa. Zeruzarê 're, 're ãdahâimana za'ra mono norĩ hã danhimiwada'uri zarina, dapawa'âbâ ãna 're ãdahâimana za'ra mono norĩ ne, te robzei õ na 're dahâimana za'ra.

²⁶ ãnei õ di, Zeruzarê ãhãiba amo hã, hãiwa âma 're ãsa mono hã. Rowê na si, te ãwa 're dahâimana za'ra. Zeruzarê hã hãiwa âma 're ãsa mono hã, wana Sara hã te wasu'u.

²⁷ Duréhã, ma tô pi'õ ã'ra õ na âma romn-himiré'é 'Re ãhâimana u'âsi mono hã, Zeruzarê 're, 're ãhâimana za'ra mono norĩ âma. ãne te 'mahã: “Pi'õ, ai'ra hã niwa aima 'maipoto õ nherê, ma'ãpé 're atoi u'âsi mono, aipê'ê 're. Aimro hã te te airême nherê, ai'ra ahã di za. Pi'õ timro ré, 're ãsãmra mono zém nhipai u, ai'ra ahã di za. Taha wa, te za rowê te, 're atoi u'âsi mo.”

ãne te 'Re ãhâimana u'âsi mono hã 'ri nho'u hã 'mahã.

²⁸ ãsisãnawã norĩ, ãhã wasu'u zarina, te oto Abra'ãhã nhihudu na te te 're asisi za'ra wa'wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Izati hã ma tô podo, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã Abra'ãhã ma, te te ãropisutuzéb zarina. Tane te te tãma ãropisutuzéb zarina, te oto Abra'ãhã nhihudu na te te 're asisi za'ra wa'wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã.

29 Abraã hã 're morĩ ré, ma tô Izatihi ma nharĩ wasété, dasi'uihã na dahâimanazém na 're ãda'ra za'ra mono na ãpodo hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani, te te ãpawaptobzém na ãpoto ma, ma tô nharĩ wasété. Tane duré ãhãna hã te za 're romhâimana.

30 E niha tawamhã duréi wasu'u na rob'ui'ére hã. ãne ãwasu'u hã:

“Í'ra ré satõrĩ, pi'õ hã romhuri'wa hã. ãmama, tinhibrom na tãma ãma sipo'o zahuré õ di za, danhimiwada'uri zarina 're ãhâimana mono õ 'ra me.”

ãne ãwasu'u na rob'ui'ére hã.

31 ãhã wa, ãsisãnawã norĩ, wa za oto marĩ hã ãwasu'u na waihu'u za'ra ni. 'Re ãhâimana u'âsi mono hã Adaha nhihudu na te te 're wa'anhisi mono õ di za oto, danhimiwada'uri zarina 're ãmorĩ nhihudu, 're ãwahâimana za'ra mono na hã. Mare di. Danhimiwada'uri zarina 're ãhâimana mono õ nhihudu, 're ãwahâimana za'ra mono na, te oto te te 're wa'anhisi, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã, Saraha nhihudu uptabi na. Taha wa, wa norĩ hã wama 're rowẽ uptabi za'ra mono di oto.

5

Wanhib'apito ãma rowẽ na 're ãdahâimana za'ra mono zém na rowasu'u

1 Zezu Cristu hã ma tô wa'anho'reptui pa, rowẽ na ãma 're wahâimana za'ra mono da. Taha wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére zarina, wa te 're ãrob'manharĩ za'ra mono zém na, 're wanhopré mono õ di za oto, taha zarina te te 're wa'anho'reptui mono õ wa. ãne wamhã, tô senai'õ na rowasu'u'wa norĩ wi 're asiptete za'ra wa'aba mono za, ãsimiroti na 're aihâimana za'ra wa'aba

mono wa, apâ robzei'õ na 're anomro aba mono tõ da.

² Ma'ãpé asina ãwapari pese za'ra wa'aba za. Wa hã Paru, marĩ hã wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Da te 're asihãiwata nhihãri za'ra wa'aba mono da, asizudezu za'ra wa'aba da, asina dazaze za'ra wa'aba wamhã, taha zarina 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono da newa, e niha za tawamhã. Cristu hã wazada dã'ã nherẽ, te te 're wa'anho'reptui mono da, taré te za 're sa'wari, asada ãdã'ã za'ra wa'aba zé hã.

³ Wa za duré aima ãma sahu za'ra wa'wa, te aima ãwaihu'u za'ra wa'aba zém na hã. Ni'wam norĩ hã da te sihãiwata nhihãri za'ra da, te te sina dazaze za'ra wamhã, taha zarina 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te 're sõ'reptu za'ra mono da newa, e niha te za tawamhã 're hãimana za'ra, ta norĩ hã. Danhãiwata nhihãri siré, te za õne haré 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti mono bã te te sina tãma ãma 're uwaimrami za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te siwi 're awẽ'õ tõ mono da.

⁴ Zudezu norĩ ne, ma tã 'rãwi 're asi'mai'madã'ã aba mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono da, taha zarina, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, aiwasédé hã te te ai'ãma 're ab'madã'ã aba mono õ wa, te te 're aiwêsãmri za'ra wa'aba mono da oto, taha zarina aiwasété 'ru te, te te aihã za'ra wa'aba tõ da, rob'rãsutuzéb ãma hã. ãne taré 'mairosa'rata aba wamhã, ma tã Zezu Cristuhu wi asina ai'maipahã wa'wa, asimirosa'rata na. ãhã wa, ma tã 'rãwi asiwi ã'maiwẽ'õ wa'wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhoprubzé hã Cristu tidã'ázém na, te te 're ãda'anho'reptui mono zéb da hã.

⁵ ãnei õ di, wa norĩ hã. Cristu Danho'reptui'wa

na, wa tô wasina wa te 're saze za'ra. Taha zarina, wa wasina sô 're wanhimipari za'ra, rob'rāsutuzéb ãma hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te wama ìwaihu'u za'ra zéb zô, wawasédé te te oto wa'ãma 're ì'ab'madâ'â mono ô zéb zarina, te te 're ìwa'awêsãmri mono zém na. ãne 'Re ìhâimana u'âsi mono pê'ěžani te te wama 're ì'awaihu'u mono zéb zarina, wa wasina sô 're wanhimipari za'ra oto.

⁶ Simisutu Cristu Zezusihi nhib'a'uwě oto 're wanomro mono wanhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te 're wa'aba'a mono ô di za, ìsihâiwata nhihâri ré norĩ hã, ìsihâiwata nhihâri ô norĩ me. Zudezu na duré zudezu'ô na 're ìwahâimana za'ra mono zém na hã, te te oto 're wa'awaihu'u mono ô di za. Zezu Cristu Danho'reptui'wa na, wa te wasina 're umnhasi za'ra mono wa, wanhimizawi pese na 're ìwahâimana za'ra mono zém na si, te za oto te te 're wa'awaihu'u, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã.

⁷ A norĩ wa'wa hã ma tô aré tô sena rowasu'u na 're anomro aba mo. E 'wa simirowasu'u hawi, ma tô sena rowasu'u na asima ãma apa za'ra wa'wa.

⁸ E asima ãma apa za'ra wa'aba da, ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã aima waihu'u za'ra wa'wa, sima asô ìhârâ za'ra wa'wa hã. Mare di.

⁹ Ì'rada hã wa za aima sadawa wahutu za'ra wa'wa, ãne: "Ì'u'ětē wapuzé hã syryre na da te ahiri nherē, te za timapu, ì'u'ětē wapu hã." Tane duré aimawi na, da te dama 're rowasu'u za'ra mono wanhã, te za da te ãma 're ropé, rowasu'u senai'ô na hã.

¹⁰ Tane nherē, simisutu Wanhib'apito nhib'a'uwě 're wanomro mono wa, wa za te 're ai'umnhasi za'ra wa'wa, te aima ìwaihu'u za'ra wa'aba zéb zarina si, za apâ 're aihâimana za'ra wa'aba mono na. Aibã hã dama pire na 're

hâimana mono nherẽ, aimawi tinhimirowasu'u na te te aiwi 're ro'wa'rutu za'ra wa'aba mono wa, tâma 're rowẽ mono õ di za, ta hã 'Re ãhâimana u'âsi mono si za te te azâri wa.

11 Ìsisânawã norĩ, wedepo'o nnonhi'rãmi na Zezu Cristu dazada ãdã'ázé hã wa tô te dama 're wasu'u u'âsi, da te ãma 're saze za'ra mono da. Taha wa, ma tô zudezu norĩ hã te te siwi 're ãwẽ'õ za'ra, ãmreme zarina te dama 're rowasu'u mono õ wa. Ta norĩ hã te duré taré te te dama 're ãwasu'u za'ra, danhihãiwata nhihãri wapsi, 're dasizudezu za'ra mono da, te dama 're awaihu'u mono newa. ãne zahadu zudezu'õ norĩ ma, te 're arowaihu'u mono 'wa'ãhã, e te aré zudezu norĩ hã te te siwi 're ãwẽ'õ za'ra, te dama 're ãrowasu'u mono zém na hã. Mare di. Te te siwi 're ãwẽ'õ za'ra mono õ di aré ãma.

12 Aimawi tinhimirowasu'u na te te aiwi 're ãro'wa'rutu za'ra wa'aba mono norĩ hã, tinhihãiwata nhihãri siré, te za pé 're si're zani za'ra, wẽ te bã.

13 Ìsisânawã norĩ, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tô aima pisutu za'ra wa'wa, rowẽ na ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono da, ãsimiroti na rob'ui'ére 'rata zarina, 're ãrob'manharĩ za'ra wa'aba mono zém na 're asõpré wa'aba mono tõ da, taha zarina, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono dai õ wa. Tane nherẽ, rowẽ na 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono wẽ te, marĩ ãwẽ'õ na aipẽ'ẽ 're, asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono wamhã, asina ãma 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono õ di za. ãne te za oto 're anomro aba mo. Asimizawi pese za'ra wa'aba zéb zarina si, te za 're asipawap-tob za'ra wa'aba mo asib'rata na, asimarĩ na zama, asimiroti na zama.

14 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rada hã ahã

uptabi nherẽ, simisutu haré te wasu'u, ãsimiroti hã ãne: “Ma'ãpé, 're dazawi pese za'ra wa'aba mono za. Marĩ ãwẽ na asima 're ãrosa'rata za'ra wa'aba mono ne, te za duré dama zama sô 're asõpré wa'aba mo.” ãne si ãsimiroti hã.

¹⁵ Tane nherẽ, abaze zahi 're ãsisimroi mono ne, asisada 're asiti'rui u'ãsi za'ra wa'aba mono wamhã, asina asapa'a za'ra wa'aba õ di za.

Wamama pẽ'ẽzani nhimiwada'uri zarina si, rowẽ na 're ãdanomro mono zém na rowasu'u

¹⁶⁻¹⁷ Wa norĩ hã marĩ ãwẽ'õ na ãté 'rãwi wapẽ'ẽ 're, wa za wasima wa te 're rosa'rata za'ra. ãne na te te sima 're wa'awẽ mono õ di, 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani hã. Marĩ ãwẽ na si 'rãwi wapẽ'ẽ 're, wa te wasima 're rosa'rata za'ra mono da, te za te te sima 're wa'awẽ. Tawamhã marĩ ãwẽ'õ na 'rãwi wapẽ'ẽ 're, wa te wasima 're rosa'rata za'ra mono wamhã, te za te te 're wa'a'uwati, 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani hã, wa te wasina ãma 're rob'manharĩ za'ra mono tõ da. Taha wa, wa za ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Ma'ãpé, 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani nhimiwada'uri zarina si, 're anomro aba mono za oto. Tawamhã siwa'ru marĩ ãwẽ'õ na aipẽ'ẽ 're asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono nherẽ, asina 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono õ di za.

¹⁸ ãne 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani nhimiwada'uri zarina si, 're aihãimana za'ra wa'aba mono wamhã, ãsimiroti na rob'ui'ééré 'rata zarina 're ãrob'manharĩ 'rata za'ra wa'aba mono zém na, 're asõpré wa'aba mono õ di za oto, taha zarina 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono dai õ wa.

19 Dasi'uihâ na danhimirosa'rata wasété zarina 're ĩdanomro mono zé wasu'u hã, wa tô waihu'u za'ra ni. ãne te 're danomro wasété. Siwa'ru te tiwasédé hã pi'õ na te te 're 'manharĩ u'âsi za'ra, aibâ na zama. Siwa'ru te dasina 're dahâimana za'ra. Danhiséb ãna, te marĩ ĩwasédé hã da te 're 'manharĩ za'ra.

20 Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono upana, te romhâiba 'manharĩ ãma 're dawata za'ra. Te duré tâma 're damreme zusi. Duré abzé 'manharĩ'wa, te 're danomro. Duré te 're dasi'ruiwapari za'ra. Te duré 're dasisada'âbâ za'ra. Duré marĩ na te 're dasi'ruiwapari za'ra. Dasi'aba're na te 're dazahi za'ra. Duré marĩ ĩwẽ zô, te dasima si 're danhopré. Te duré 're dasirẽme za'ra, 'râwi dasi'rata 're dahâimana za'ra mono tã da.

21 Marĩ na te 're dasisõ'ru za'ra. Duré da'rã siwamnarĩ na te 're dahâimana za'ra, âzézei'wa 're dahâimana za'ra mono wa. Datoi wasétére u, te 're dasi'rã'õtõ, siwa'ru da te 're âhuri mono da, âzé hã. Tane te duré 're hâimana, da te 're ĩ'manharĩ wasété za'ra mono zé hã. Taha wa, wa za ãma sahu, te aima ĩwaihu'u za'ra wa'aba zém na. ãne 're danomro wasété mono wamhã, hâiwa u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono u 're ĩdanhisisi mono da hã mare di, Danhib'apito uptabi u, ĩwẽ uptabi si, tinhib'a'uwẽ norĩ ma, te te tâma 're ĩ'anhomri mono da hã.

22 ãne 're danomro wasété mono õ di za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'ězani nhimiwada'uri zarina 're danomro mono wamhã. Te za da te 're dazawi pese za'ra. Duré dapẽ'ẽ 're datoi u'âsi, te za 're dahâimana za'ra. Duré dapẽ'ẽ toi u'âsi, te za 're dahâimana za'ra. Duré dawara sina dasisada 're dazahi za'ra mono õ di za. Duré danhimizawi

pese na te za 're dahâimana za'ra. Duré marĩ ĩwě na te za dama 're danhoprub za'ra. Duré tô sena wa, ropisutu wě, te za da te dama ãma 're rob'manharĩ za'ra.

²³ Duré dawaimri te za dama 're dahâimana za'ra. Duré dawasété wi, dasina 're danhiptete za'ra mono sina, te za 're dahâimana za'ra. Āne 're dahâimana za'ra mono tō da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã robaba di.

²⁴ Cristu Zezusihi nhib'a'uwě 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ hã, tiwasédé hã aré te te 're 'manharĩ ze za'ra mono nherě, duré tiwasété zô aré te te 're rowasutu za'ra mono nherě, 'râwi te za te te siwi 're wě'ō pese za'ra, te te 're 'manharĩ za'ra mono tō da oto.

²⁵ 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ězani hã ma tô wama tisō, wahâimanazép té hã ĩwě hã. Taha wa, ma'ãpé ĩsimiwada'uri zarina si, 're wanomro wě wa'aba mono.

²⁶ Danhipai u, wapire na 're wahâimana za'ra mono newa, 'râwi wapě'ě na wasina 're wawata za'ra mono ō di za, da te wama 're nharĩ za'ra mono tō da. Duré wanhipai u, dapire na 're ĩdahâimana za'ra mono na, wa te 're da'ruiwapari za'ra mono ō di za.

6

Roti ĩwě na 're ĩdasipawaptob za'ra mono zém na rowasu'u

¹ ĩsisânawã norĩ, ãne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Āté ni'wa hã te za tihâimanazém na upa. Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ězani nhimiwada'uri zarina si 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhã, te za aiwaimri 're

ĩpawapto pese za'ra wa'aba mo, apâ 're hâimana wẽ mono da, ni'wa hã. 'Re pawapto za'ra wa'aba mono wamhã, ma'ãpé 'râwi a'â asina 're asõpré wa'aba mono za, a norĩ wa'aba zama, wa'rui'wa nhimiwada'uri zarina, aihâimanazém na 're upa za'ra wa'aba mono tõ da.

² Marĩ wa, aiwi 're robzeiõ za'ra wa'aba mono wamhã, ma'ãpé 're asipawapto pese za'ra wa'aba mono za, roti ĩwẽ na si. ãne wamhã, Cristuhu nhimiroti wẽ 'madâ'â'wa te za tô 're aihâimana za'ra wa'aba mo.

³ Áté ni'wa hã simiroti pire newa, te za 'râwi tinhimiroti pire na 're si'madâ'â ze. ãne wamhã, 'râwi te za tipê'ẽ na sima 're sadawa nhipese.

⁴⁻⁵ Romhuri hã te wama 're hâimana za'ra wahâiba mono bâ, wa te wasina 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono da hã. ãne wa, wa za aihĩni 'râwi wa te wasima 're rosa'rata pese za'ra, wa te wasina 're 'madâ'â pese za'ra mono da, wanhimirohuri hã. Wa te wasina 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhã, wa za 'râwi wapê'ẽ 're wasima 're wato za'ra. Danhimirohuri hã wanhimirohuri me aiwab õ na, wa te da'ãma 're rosa'rata za'ra mono õ di za.

⁶ Áté ni'wa hã Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na, te za te te 're aipawapto za'ra wa'wa. ãne wamhã, te za asimarĩ na tãma 're asõprub za'ra wa'aba mo asa.

⁷ Ma'ãpé ĩwapari pese za'ra wa'aba za. 'Re ĩhâimana u'âsi mono wi, simani õ di za, dahâimana wẽ wa'rãmimhã, ĩwẽ na te te dama ãma 're ĩ'a'uwaimrami mono da hã, duré dahâimana wasété wa'rãmimhã, ĩwasété na te te dama ãma 're ĩ'a'uwaimrami mono da hã. ãhã wasu'u hã tô sena wa, senai õ na ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba

mono õ di za, 'râwi aipě'ě 're asima 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono tõ da.

⁸ Danhimirosa'rata wasété zarina 're danomro u'âsi mono wamhã, te za 'Re ãhãimana u'âsi mono nhiti 're dahãimana u'âsi za'ra, rowě ãsi'utõrĩ'õ nhiti. 'Re ãhãimana u'âsi mono pě'ězani nhimi-wada'uri zarina si 're danomro mono wamhã, te za rowě ãsi'utõrĩ'õ ãma 're dahãimana u'âsi za'ra, 'Re ãhãimana u'âsi mono 'rata.

⁹ Taha wa, ma'ãpé wawa'a ãna marĩ ãwě na, wa te 're dapawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono za, wa norĩ hã. Tawamhã bâdã ãwa waptã'ã wapsi, 'Re ãhãimana u'âsi mono te te wa'ãma sima ãrotizé hã te za ãwa'rãmi marĩ ãwě hã te te wama 're anhomri.

¹⁰ ãne wa, wama ãwaihu'u pese zarina, wa za dahãiba mono bâ marĩ ãwě na, wa te 're dapawaptob za'ra. Wa te 're ãdapawaptob za'ra mono zém nhipai u, wa za wasiré ãsazei'wa norĩ hã marĩ ãwě na 're wasipawapto pese za'ra.

Paru hã roti na te te ãrãsutuzé wasu'u

¹¹ ãhãta ãnhimi'ui'ééré ãsa'ětě na, wa aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa, ãsi'uihã na ãnhib'rata na.

¹² Ni'wam norĩ hã ma tõe te te aima 're roti zadawa za'rúi'õ za'ra wa'wa, asihãiwata nhihãri ré, 're anomro aba mono da, tawapsi asizudezu za'ra wa'aba da. E marĩ da. ãsiré zudezu norĩ si ãma 're wata za'ra mono da, te te aima ãroti za'ra wa'aba zém na hã. Cristu wedepo'o nhonhi'rãmi na wazada dâ'ã wamhã, ma tõe wa'awa'ãbã pa. Tane nherě, taha wasu'u si te te aima 're wasu'u za'ra wa'aba mono õ di, ãsimirowasu'u na te te siwi 're wě'õ za'ra mono tõe da, ãsiré zudezu norĩ hã.

¹³ Ta norĩ hã sihãiwata nhihãri ré, 're nomro mono nherě, uburé marĩ na 'Re ãhãimana u'âsi

mono nhimiroti 'rada hã te te sina tãma ãma 're uwaimrami za'ra mono õ di. Tane nherẽ, ma tã te te sima 're aiwẽ za'ra wa'wa, ãsimiroti zarina, aipibu pese na 're anomro aba mono da, ãrẽ 're anomro aba mono wa, tisirẽ zudezu norĩ ma, sina 're wata za'ra mono da, ãsimiroti zarina oto 're ã'aihãimana za'ra wa'aba mono na hã.

¹⁴ Tanei õ di, wa hã. Wanhib'apito Zezu Cristuhu ãma si, wa za 're ãwata u'ãsi, wedepo'o nhonhi'rãmi na wazada ãdã'ã ãma. Taha wa, tiza'ozém na wazada dã'ã wa, ãwi 're ãdadã'ã za'ra mono ne, durẽ wa hã dawĩ ãdã'ã ne, ti'ai ãma danhimirosa'rata na 're ãhãimana mono õ di oto.

¹⁵ Danhihãiwata nhihãri rẽ si, 're ãdahãimana za'ra mono zẽ hã, marĩ dai õ di, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma hã. Durẽ danhihãiwata nhihãri ãna 're ãdahãimana za'ra mono zẽb zama marĩ dai õ di, tãma hã. Dahãimanazẽp tẽm na, ãwẽ na si oto 're dahãimana za'ra mono wamhã, taha si tãma wẽ uptabi di.

¹⁶ Õhõ wasu'u zarina 're dahãimana za'ra mono wamhã, wa ãsima te 're da'awẽ, rowẽ na 're danomro mono da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono da'ãma 're ãpẽ'ẽzẽ mono zẽb zarina. Taha da, wa za da'ãma te tiwi 're rowaptẽrẽ u'ãsi, uburẽ 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ norĩ ãma.

¹⁷ Wa hã Zesusihi ma romhuri'wa, wa 're ãhãimana, ãsimiwada'uri na. Da te ãma 're ãrob'manharĩ wasẽtẽ za'ra mono zẽb zarina, ãhãiba hã'õtẽ rẽ, 're ãmorĩ wa, ãpibui pese di, tãma ãromhuri'wa 're ãmorĩ na hã. Te te oto saharĩ za'ra, aimawĩ tinhimiroti na te te ãwi 're ãro'wa'rẽ za'ra mono norĩ hã.

¹⁸ ãsisanawã norĩ, Wanhib'apito Zezu Cristuhu wi, wa za te tiwi 're rowaptẽrẽ u'ãsi, aihãiba za'ra

wa'aba na hã, tãma asawi za'ra wa'aba wa, te te 're
aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da.
Tane tô.

'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u
New Testament in Xavãnte (BR:xav:Xavãnte)

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Xavãnte

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Xavãnte [xav], Brazil

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 1882536746

The New Testament

in Xavãnte

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

744f0b3a-210f-53c7-b3a1-39b62617ba0c